

Røyrvik 31 august 1996.

Til Institutt for Norsk
Okkupasjonshistorie.

Dette brev gjelder spørrelistene som jeg ikke kan
svare på da jeg ikke var innmeldt i Nasjonal Samling.
Min far var medlem i Nasjonal Samling, men han
døde i 1989 var 92 år gammel.

Jeg er født i 1932 og var for ung til å bli medlem.

Far har fortalt fra tiden på Røstjern fangeleir
og dette skal jeg prøve å gjengi.

Jeg husker dagen han ble arrestert. Han hadde
lenge ventet på å bli hentet og ryggsekken var
ferdig pakket, men akkurat den dagen var han
gått ned til havnehagene for å se over skigarden,
hjemmefronten måtte komme tilbake senere.

Den mannen som arresterte min far (han levde enda og
jeg linker på dette brev gang jeg ser han) var en god venn
av fars bror og hadde vært A.T. befal under krigen
Jeg husker som det var i går, han kom ut av bilen
og sa: "Du må nok komme her nå."

Vi stod alle ute på tunet, min søster, mor og Bestemor
og alle tjenerene (innkjøper, sveiser + 2 gaidsgutter.)

Far fortalte: Den dagen han ble arrestert ble de
innkjørt på Folkets hus i Brandbu i den store

kinosalen. Fra far og en til gjetele opp til toppen til Folkets Hus, hørte han fra menneskemengden, "brumm på i skyten med". I menneskemengden var det alle slags folk, fra den borgerlige side også. En gravid kvinne var på et lasteplan og ropte og skrek stryge ord til arrestantene.

Det var lagt halm på gulvet og de fikk utdelt ulltepper og alle sov og oppholdt seg i den store kinosalen en 3-4 dager. Det var mange unggutter med som vokter og de håndterte kvinnene på en skjedeløs måte, et skudd gikk av og far sa det var et mirakel at ingen ble truffet.

Far skriver i Medlemsboken for Nasjonal Samling under bemerkningene:

"Kapitulasjon 8 mai 1945. jeg ble arrestert den 12 mai 1945 av judas N. N. og ført til Folkets hus i Brua.

Vi lå i halm der i 4 døgn og ble ført til Postjern A.T. leir den 17 mai kl. 4⁰⁰ morgen.

Vi ble behandlet som dyr og fikk så lite mat at vi måtte spise skyller etter vaktene som bestod av ramp og mindreverdige individer.

Jeg ble løslatt av fangenkapit den 1/8-1945 altså 81 dager. "

Jeg har medlemsboken i min varetekst.

isigum fangstleir var ferdig i H.T. som ble bygget under krigen.

De fikk nesten ikke mat og den de fikk var foderet. Unge sprake gutter ble reitere og reitere for hver dag og fangene fikk ikke mat på anfallsdramene.

Far var hornblaser og blåste reveljen hver morgen og rosignalet til kvelds og sikkert alle de andre signalene. Vaklene var avskummet i bygda. bl.a. en alkoholiseret forklarvarende sjømann, og flere flekstyver oppdaget han der.

Far fikk dele rom med sin gode venn i mange år. og de dannet et lite orkester, min far spilte fiolin og de hadde et fint lite orkester med trekkspill, gitar og banjo og fiolin. De hadde mye hygge i sommerkveldene denne 45 sommeren, helt til en høy hjemmefra fra nabogälden kom og kullagla alle instrumentene. det ble strengt forbudt å spille eller dette opptrinn.

En episode som far fortalte mange ganger var denne: Et høyere befal bodde i en hytte for seg sjøl og far hadde han skulle klare å bestikke han til å få litt mat. Den gang var det mye fisk i vannene innpå åsen og far hadde mange fiskegarn som han fikk sendt oppover og mor hadde sendt 1 kg. hjemmekimmet smør.

Far var så sikker på at han skulle få delta i denne øretsmiddagen nå det var han som rodde, holdt garn og dultig, herismør, men

denne grunnen til, siden var et gjøkk for far for
han var så sulten.

Den første leirsjefen og waktene var avstammene
her på Hadeland, de var amatører når det gjaldt
leirliv og administrasjon.

Fars romkamerat fikk bestemt inn wakt som
skulle ta seg med til gården hans, tyvklare lastebil
stjole med seg en sekke byggemel og melkegrann
med surmelk. Da dette ankom leiren ble det
laget et stort bål på eksersplassen og fangen
lands-svikerun stod sjøl for grautkokinga,
fangene stilte seg i lange køer med hvert sitt
blikkefat og fangen øste opp til hver enkelt.

En kar jeg kjente på faren som også fortalte
denne episoden sa: "Det er det beste måltidet
jeg har fått i hele mitt liv."

Etter hvert ble det litt bedre med hensyn til
maten da avstammene ble skiftet ut.

En lastebileitr i Brandbu kjørte mat til leiren
da han hadde lastet av fiskekassene rygget
han over fiskekassene og kjørte de flate, for som
han sa: "Dette er ikke mat for folk", fisken var rå.

Jeg led ingen nød under krigen og heller
ikke etter. Jeg ble aldri mobbet fordi far var N.
Mor fikk husundersøkelse, da kom det en lastebil
tilgårds med lasteplane fullt av hjemmefront,
de vrøvlet rundt husene med børsene klare.

jeg marker ansiktene enda. Jeg fantes ikke da
 jeg var bare 13½ år i 1945. Trods min unge alder
 lærte jeg ikke å ta tyskerne foran høytidelig.
 Mor ble angitt for å ha tyske effekter. Da mor gikk
 til lensmannskontoret for å få vite hvem som hadde
 angitt henne fikk hun ikke vite navnet, bare at
 det var en gjæsthestyrer og da gjettet vi snart hvem
 det var. Jeg tror hun hadde 3 husundersøkelser.
 Mor var ikke medlem av Nasjonal Samling, tokte
 og pris for det, hadde hun det vært hadde de tatt
 alt vi eide og hadde og da opprøst det om vi noen
 gang hadde kommet ovenpå igjen.
 Mor sa hele tiden: "Jeg er sikker på at Quisling
 mente det beste for Norge".
 Da vår nabo ble arrestert av tyskerne i 1944,
 25 år gammel (han hadde våpenlager) da gikk
 far inn for å redde livet hans, denne unge mannen
 som var odelsgutt på vår store nabogård.
 Da brukt han mor til å ta godt i mot den tyske
 kommandanten her i Brandbu. Far snakket ikke
 tysk, men det gjorde mor og derfor var far helt
 avhengig av henne. Det ble trykt på prisen og
 mor diskutert oppr med det beste huset kunne lenge
 og mor oversatte. Mor ville ikke omgås tyskere
 men far var ikke så nøye på det. Han ga kommandanten
 i Brandbu et saueslakt eller det var en halv gris
 En del år etter 1945 innrømmet vår nabo at
 "far hadde reddet hans hode"

Kun en også at: "byrkerne skulle vært i Norge." De ble gode venner etter hvert og han var vår hyggeligste og mest hjelpsomme nabo. Selv om far ble sorgelig skuffet og sint da han ikke møtte som vitne da fars sak skulle opp, men sendte sin gamle far på over 80 år som vitne, han bare snakket om vennene til far som hadde tjent penger på byrkerne, enda han selv hadde solgt flyplank til byrkerne for flere titusener.

Far var syk under hele krigen (forkalkning ryggraden) og var forhindret fra å tjene på byrkerne etter andre. Hans formue var den samme i 1945 som 1940.

Noen få opplysninger.

Hilsen Berte Næs Dølvu,
 2760 Brandbu.

Aasjern juli 1945
P.M.

Utskrift av Brandbu jordstyres forhandlingsprotokoll etter møte den
13/4 - 1946.

Brandbu jordstyre behandlet søknader om utsettelse med avsoning av
straff for dømte landssvikere for å arbeide i jordbruket.

Flertallet, Ingv. Engen , Johan Østen og Ivar Røken fattet følgende
vedtak:

Brandbu jordstyre finner ikke å ville blande seg opp i disse søknader
og henviser søkeren til politimestern i Vest - Opland.

Mindretallet Olaf Rognstadengen og Hj. Pettersen foreslår følgende:

Mindretallet er av den oppfatning at landssvikeren ikke fortjener å arbeide
på den jord de selv har forrådt.

for **Brandbu Jordstyre**
Karl Martin

Ransakningsrapport.

Ar 1945 den 2/5 ble i henhold yil straffeprocesslovens §§ 221 og 222, sammenholdt med § 223 ransakning avholdt på

Nes i Brandbu.
hos Trine Nes født 28/12 i Tvedestrand.

mistenkt for å ha skjult eller besiddet tilgjengelige krigsgjenstander.

Forretningen ble ledet av N. Ruge som for anledningen er gitt politimyndighet, med hjemmefrontmennene

Olaf Hansen og Otto Rasmussen som vitner.

Tilstede var mistenkte Trine Nes som gav sitt samtykke til ransakning.

Mistenktes bopel med tilliggelser ble nøie undersøkt, der fantes:

Ingen ting.

~~Gjenstandene ble beslaglagt inntil videre og bragt med til lensmannskontoret. Det forvældtes ingen skade ved ransakningen.~~

N. Ruge
Leder.

Olaf Hansen
Vitner.

Trine Nes
Mistenkte.